

Syyrin Sanomat

2014

Näkymä Vanhalinnan linnavuorelle. (Kuva: Matti Ihamuotila)

SISÄLLYS

TOIMITTAJALTA.....	3
HYVÄT SUKULAISET.....	4
MATTI ÄÄRILÄN MUISTOLLE.....	6
SUKUKOKOUS TARVAPÄÄSSÄ ESPOOSSA 2013.....	9
SUKUMME 30-VUOTISJUHLA LIEDOSSA 14.6.2014.....	12
FRANS IHAMUOTILAN HAASTATTELU IHAMUOTILAN TALOSTA JA HÄNEN OMASTA LAPSUUDESTAAN.....	16
VIERAILEVANA TUTKIJANA CHICAGOSSA.....	19
KESÄ MONTREALISSA.....	24
SUKUSEURAN HALLITUS 2014.....	28
MATILDA IHAMUOTILAN SÄÄTIÖN MYÖNTÄMÄT APURAHAT.....	29
LIITE 1.....	31

TOIMITTAJALTA

Hyvä lukija,

Kädessäsi on uusin Syyrin Sanomat. Se ilmestyy nyt aikaisempiin vuosiin poiketen näin loppuvuonna.

Lehti on nyt toinen, jonka toimitan. Olen taas oppinut paljon uutta ja täydentänyt aikaisempia tietojani eri sukuhaaroista.

On ollut kiehtovaa lukea ja tutkiskella sukumme eri vaiheita ja niihin liittyviä anekdooteja. Eräänä päivänä sain sähköpostiviestin oppilaani äidiltä. Hän täsmensi heti, ettei kyseessä ollut kouluun, vaan sukuuni liittyvä asia. Hän oli jostain saanut selville, että isoisoisäni Frans oli tehnyt vuonna 1918 kaupat hänen isoisoisänsä kanssa. Kun tapasimme, näytin hänelle kyseisen kiinteistön kauppakirjat, jotka Eva-täti oli niin huolella säilyttänyt. Nähtyään niissä komeilevan isoisoisänsä allekirjoituksen oppilaani äiti purskahti itkuun ja totesi, että hän on löytänyt puuttuvan palasen, joka auttoi häntä palaamaan juurilleen. Tämä esimerkki on osoitus siitä, että sukuseurantoiminta ja vanhojen sukuun liittyvien asiakirjojen tutkiskelu auttaa meitä ymmärtämään keitä me olemme. Samalla edistämme muiden sukujen sukututkimusta.

Kuten moni teistä on jo kuullutkin, sukuseuramme aktiivijäsen ja puuhamies Matti Äärilä on poissa. Suku oli Matille kaikki kaikessa: hän oli henkeen ja vereen mukana kaikissa suvun tapahtumissa ja piti huolen siitä, että tärkeät hetket tulivat taltioitua ja ikuistettua kameralle. Saamme kiittää Mattia siitä, että sukuseuran toiminta on ollut hyvin vilkasta.

Kiitän taas vilpittömästi lehteen kirjoittaneita. Seuraava sukkokokous on alustavasti sovittu pidettäväksi **syyskuun 5. päivä 2015 Lahdessa, Sibeliustalolla.**

Huomioitahan, että lomake jäsenmaksua varten ja kutsu sukkokokoukseen lähetetään vasta keväällä! Huomioikaa myös, että säätiö ei enää lähetä kaavakkeita apurahahakemuksiin, vaan ne on tulostettava sukuseuran nettisivuilta.

Hyviä lukuhetkiä ja hyvää joulun odotusta!

Syyrin Sanomien toimittaja,

Sini Fabre

HYVÄT SUKULAISET

Syyrin Sukuseuran pitkäaikainen sihteeri on poissa. Hän jätti jälkeensä suuret saappaat, joita ei kukaan meistä pysty täyttämään.

Sihteeri ja puheenjohtaja ovat tärkeä työpari. Näiden kahden vastuulla on pitkälti se, että johtokunta päättää asioista ajallaan ja että johtokunnan päätökset pannaan toimeen. Hyvä sihteeri tarkistaa aika ajoin muistiinpanoistaan, onko kokouksissa puhuttu asioista, joihin pitää palata myöhemmin. Sihteerin muistiinpanot ovatkin usein ainoa lähde, josta tiedetään, mitä tarkkaan ottaen sovittiin tehtäväksi.

Sukuseuran sihteerin tehtäviin kuuluu:

- toimia johtokunnan ja sukukokouksien sihteerinä ja laatia niistä tarvittavat pöytäkirjat.
- ylläpitää yhdistyksen jäsenluetteloa.
- huolehtia kokousten käytännön järjestelyistä (kokouskutsut, esityslistat, edellisen kokouksen pöytäkirjakopiot, kokoustilan ja ruokailun varaaminen).
- avata sukuseuralle tulleet postit ja toimittaa ne eteenpäin asianomaisille johtokunnan jäsenille: laskut taloudenhoitajalle jne.
- hoitaa yhdistyksen arkistoa toisin sanoen koota vuoden aikana kertyvät tärkeät paperit ja arkistoida aineisto Turun Maakunta-arkistoon.

Paperit järjestykseen!

Sihteerin tehtävien hoitoa helpottavat hyvin järjestetyt paperit ja dokumentit. Paperit on järjestetty kansiossa, josta löytyvät kaikki kyseisen vuoden tärkeät dokumentit:

- jo pidettyjen kokousten pöytäkirjat oikeassa järjestyksessä
- kaikki kokouksissa käsitellyt paperit
- kuluvan vuoden toimintasuunnitelma
- kuluvan vuoden talousarvio
- yhdistyksen säännöt

Yrityselämässä sanotaan, että kriisi on uuden alku. Meidän tulee johtokunnassa miettiä miten menemme tästä eteenpäin. On hyvä muistaa, että ensi kesänä on sukukokous, jossa valitaan uusia jäseniä johtokuntaan.

Tyynesti kannoit tuskien taakan, nukuit kun uupumus voimasi vei.

Pääsit sinne missä on rauha, missä on tuskakin tuntematon.

Matin muistoa kunnioittaen Syyrin Sukuseuran johtokunta

Kuva: Matti Ihamuotila

MATTI ÄÄRILÄN MUISTOLLE

*Kun ilta saapui, niin matka päättyi ja uneen uuvutti väsyneen.
Ei tunnu tuska, ei vaiva moinen, on rauha saapunut sydämeen.*

Elokuun 18.8.2014 meidät tavoitti suruviesti; sukuseuran pitkäaikainen sihteeri oli nukkunut pois. Hänet siunattiin haudan lepoon 4.9.2014 Turun Ylösnousemus-kappelissa ja siunaustilaisuus vietettiin Meri-Karinassa.

On vaikea ymmärtää ettei Matti enää soita eikä hänen ajatuksiaan sukuseuran toiminnan kehittämisestä voi enää kuulla. Matin johtoajatukseksi oli, miten saisimme suvun yhteisiin tapahtumiin mahdollisimman paljon osallistujia. Matti oli sukuseuran toiminnassa mukana alusta lähtien ja viime syksynä juhlimme aiheesta Liedossa seuran 30 vuoden taivalta.

Kuva: Matti Ihamuotila

Itse tulin valituksi johtokuntaan 1980 luvulla Ylöjärven Suojasissa järjestetyssä sukukokouksessa, jonne äitini Mirja Kahila (os.Ihamuotila) pyysi minua osallistumaan. Tuolloin Christina Muurinen oli sukuseuran sihteeri. Koska hän oli myös Matilda Ihamuotilan säätiön sihteeri, hän luopui sukuseuran sihteerin toimesta. Sukuseuralle tarvittiin uusi sihteeri, ja johtokunta valitsi Matin.

Kuva: Marja-Riitta Perttula

Valinta osoittautui oikeaksi, sillä hyvin nopeasti Matti lähti määrätietoisesti kehittämään kokouskäytäntöjä ja halusi varmistaa, että pöytäkirjat arkistoidaan. Hän etsi niille turvallisen paikan Turun Maakunta-arkistosta, jossa ne säilyvät tuleville sukupolville.

Matti valokuvasi paljon sukukokouksissa sekä kesäretkillä. Toivottavasti voimme nähdä näitä valokuvia suvun kokoontuessa yhteen ja luonnollisesti myös Syyrin Sanomissa.

Olemme jo vuosia kokoontuneet Lounais-Suomen Syöpäyhdistyksen omistamassa Meri-Karinassa Turun Kaksikerrassa. Matti soitti aina hyvissä ajoin ennen Pyhäinpäivää ja kertoi, milloin palaveri pidetään. Tämän jälkeen hän sopi kaikki kokousjärjestelyt; lähetti kokouskutsut, laati kokoukselle esityslistan, kopioi edellisen kokouksen pöytäkirjan, varasi kokouspaikan, ruokailut ja totta kai myös ”kaffet” ja pullat. Yleensä syksyn palaveri pidettiin marraskuun alkupuolella ja kevään palaveri helmi-maaliskuussa. Näissä palavereissa päätettiin missä tulevan vuoden sukukokous pidetään ja minne välivuoden retki suunnataan.

Tämän lisäksi Matin ansioksi voidaan laskea se, että Syyrin Sanomat on ilmestynyt vuosittain. Jollakin ilveellä hän onnistui aina löytämään lehdelle päätoimittajan. Tulemme kaipaamaan häntä kovasti!

Me sukulaiset, läheiset ja kaukaisemmat, muistamme Matti Äärilän tarmokkaana puurtajana, joka teki pyyteetöntä työtä sukumme hyväksi.

Teksti: Sukuseuran puheenjohtaja Jukka Kahila

SUKUKOKOUS TARVAPÄÄSSÄ ESPOOSSA 2013

Teksti: Kirsti Kuivajärvi

Sunnuntaina 1.9.2013 vietettiin sukkokousta Espoon Tarvaspäässä. Siellä on kansallistaiteilijamme Akseli Gallen-Kallelan ateljeemuseo, johon kokouksen jälkeen oli mahdollisuus tutustua.

Kuva: Matti Äärilä

Suku kokoontui ensin lounaalle museon vieressä olevaan ravintolaan. Rakennus, joka on kaunis puuhuvila, on peräisin 1850-luvulta ja se on aikanaan kuulunut Albergan kartanoon. Paikalla oli hieman yli 30 suvun jäsentä. Ravintolan lounas oli oikein maittava. Lounaan jälkeen pidettiin kokous. Kokouksen yhteydessä muistettiin merkkipäiväänsä viettäneitä sukuseuran jäseniä. Heitä muistettiin kauniilla Iittalalan tuikkukynttilällä, johon oli kaiverrettu sukuseuran logo. Kokouksen jälkeen oli vielä kakkukahvit.

Kuva: Matti Äärilä

Akseli Gallen-Kallela, Tarvaspään mestari

Gallen-Kallela opiskeli Pariisissa vuosina 1880-luvulla niin kuin monet muutkin silloiset taiteilijamme. Hän maalasi Pariisin boheemielämää, kahviloita ja taiteilijaystäviä. Eniten Gallen-Kallela kuitenkin on tunnettu suomalaisen luonnon, korpimaisemien ja kansanihmisten ikuistajana. Palattuaan Suomeen vuonna 1889 Gallen-Kallela alkoi paneutua Kalevala-aiheiden toteutukseen. Hän teki matkoja Itä-Suomeen, Karjalaan muun muassa häämatkansa Mary Slöörin kanssa ja sai sieltä aineksia Kalevala-maalauksilleen. Gallen-Kallela halusi taiteellaan osoittaa kansallismielisyyttään ja kulttuurimme elinvoimaisuutta Suomen venäläistämistä vastaan.

Akseli Gallen-Kallelan taidetta ihasteltiin vuoden 1900 Pariisin maailmannäyttelyssä, johon Suomi osallistui omalla paviljongillaan. Gallen-Kallela maalasi paviljongin keskuskupoliin Kalevala-aiheiset kattofreskot. Siellä hän loi perustan Finnish Designille suunnittelemalla huonekaluja ja tekstiilejä. Hän sai maailmannäyttelystä kulta- ja hopeamitalit, paljon julkisuutta sekä näyttelykutsuja ympäri maailmaa. Myöhempinä vuosina Gallen-Kallela matkustelikin perheineen ympäri maailmaa muun muassa Itä-Afrikassa, jossa hän maalasi sikäläistä elämää. Lisäksi hän kokosi laajat kansa- ja eläintieteelliset kokoelmat.

Tarvaspään ateljeemuseo

Akseli Gallen-Kallela suunnitteli itse ateljeensa, joka rakennettiin vuosina 1911–13. Se on jylhä, monien tyylien linnamainen kokonaisuus korkealla kalliolla, josta on merinäköala. Gallen-Kallelan museo esittelee monipuolisesti taiteilijan laajaa tuotantoa, johon kuuluvat maalauksien lisäksi grafiikka, freskot, lasimaalaukset, veistokset, juliste- ja kuvitustaide, tekstiilit, huonekalut, kunniamerkit ja arkkitehtuuri. Museo kertoo myös taiteilijan perheestä ja ystävistä sekä hänen matkoistaan.

Sukukokousväki sai museossa asiantuntevan esittelyn. Siellä oli esillä näyttely, ”Suomi-poika ja puuromestari, pohjoismaiset boheemit”. Näyttely kertoi boheemista taiteilijaelämästä ja Gallen-Kallelan ystävydestä norjalaisen Carl Dørnbergeriin. Näyttelyssä oli teoksia usealta pohjoismaiselta Gallen-Kallelan aikalaistaiteilijalta.

”... ei se ole vain taide, jota kaikella tällä palvelen.

Taidehan on elämä, uskonto - kaikki.”

A. Gallen-Kallela

SUKUMME 30-VUOTISJUHLA LIEDOSSA 14.6.2014

Teksti ja kuvat: Matti Ihamuotila

Eipä uskoisi että on jo mennyt 30 vuotta siitä, kun Syyrin sukuseura perustettiin. Seuran ansiosta olemme saaneet viettää mielenkiintoisia tapaamisia monissa paikoissa ja sukumme jäsenet ovat voineet tutustua moniin ennen tuntemattomiin sukulaisiinsa. 30-vuotisjuhla Liedon Vanhalinnassa oli jälleen tunnelmallinen tapaaminen.

Perinteisesti kokoontuimme ensin Liedon kirkolle ja laskimme kukkavihon Matti Syyrin haudalle ja tutustuimme Liedon kirkkoon ilman opasta. Sitten ajelimme kohti Vanhalinnaa. Pysäytin auton nähdessäni linnavuoren jonka juurella Vanhalinna on ja otin siitä oheisen kuvan. Tuollako vuoren huipulla isämme olivat vihulaiselta suojassa? Perillä nostimme suvun viirin salkoon, nautimme alkumaljan ja sen jälkeen herkullisen lounaan.

Puheenjohtajamme Jukka Kahilan toivotti meidät aluksi tervetulleiksi. Sitten sukuseuramme historiaa käytiin läpi sukumme näytelmäkirjailija Marja Riitta Perttulan ansiokkaasti kokoamien valokuvien pohjalta, jotka heijastettiin valkokankaalle. Monet suvun jäsenet osallistuivat Marja-Riitan seikkaperäiseen esitykseen täydentämällä kuvien sisältöä omalta osaltaan.

Kunniajäseniksi nimitettiin Matti Äärilä, Sirkka Vainio ja Kyllikki Raatikainen kuten oheisessa kuvassa näkyy. Kovin surullista on, että Matti Äärilä nyt on poistunut keskuudestamme tehtyään suvullemme suuren palvelun seuran sihteerinä ja niin erinomaisten valokuvien tallentamisessa.

Tämän jälkeen Vanhalinnan historiasta kertoi paikallinen opas. Vanhalinnan kartanokokonaisuus sijaitsee kahden historiallisen valtaretin, Aurajoen ja Hämeen Härkätien varrella. Vanhalinna on Suomen laajimmin tutkittu ja löydöiltään rikkain muinaislinna. Linnavuorelta on löytynyt esineistöä rautakaudelta asti.

Esihistoriallisen puolustuslinnakkeen merkitys väheni Turun linnan valmistuttua Aurajoen suulle. Ruotsinvallan aikana Vanhalinnasta tuli ensin piispantila ja sitten läänitetty aatelistila. 1700- ja 1800-luvuilla Vanhalinnan tila oli Littoisten verkatehtaan perustajasuvun Hjeltin omistuksessa. Niiltä ajoilta periytyy maatalouden ja talonpoikauskulttuurin arvostus, jota tilan viimeinen omistajasuku säästi.

Mauno Wanhalinna sai tilan hoitaakseen vuonna 1930, jolloin kartanokeskuksen massiivinen uusklassinen päärakennus oli juuri valmistunut. Avioiduttuaan vuonna 1944 Mauno ja **Ester Wanhalinna** alkoivat rakentaa kodistaan elävää museota, minkä tulokset näkyvät nykypäivänä Vanhalinnan kulttuurikeskuksen monipuolisena näyttelytoimintana. Wanhalinnat halusivat turvata elämäntyönsä lahjoittamalla tilan silloin vielä yksityiselle Turun yliopistolle vuonna 1956. Tarkemmin: katso: <http://vanhalinna.utu.fi/vanhalinna> .

Minulle esittelystä jäi mieleen juttu liittyen toisen maailmansodan jälkeisen valvontakomission asetarkastuksiin. Mauno Wanhalinna oli itse innokas aseitten keräilijä ja valvontakomission edustajat tulivat takavarikoimaan aseita. Oli tietenkin pula-aika, ja isäntä sanoi, että ennen aseitten tarkastusta syödään ensin lujasti. Niin syötiin erinomaista lihakeittoa ja makeaa marjakiisseliä päälle. Tarkastajat halusivat nyt lähteä aseita katsomaan, mutta isäntä sanoi, että keitetäänpä ensin kunnan kahvit. Oikeaa kahvia ei ollut juuri koko maassa, mutta Wanhalinnassa oli. Tarkastajat joivat kahvin sokerin ja paksun kerman kera ja olivat aikeissa nousta pöydästä, mutta isäntä sanoi, että vartokaas vähän; kyllä näin tärkeille herroille pitää konjakit tarjota. Niin tuotiin pulleat lasit ja pullo pöytään. Tarkastajille ei enää tullut mieleen minkäänlaiset takavarikoinnit.

Lopuksi tutustuimme vielä piharakennuksessa olevaan museoon, jossa oli monenlaisia esineitä ja työkaluja vanhoilta ajoilta.

Sukukokouksen jälkeen päätin lähteä tutustumaan Ihamuotilan tiehen, kuvitellen, että esi-isäni olisivat sen varrella asuneet. Kaponen hiekkatie löytyikin helposti, seuraavalla sivulla olevassa kuvassa on sen alkupää. Sain myös haastateltuani paria ihmistä tietää missä Ihamuotilan talo oli ollut. Mutta ei siellä mitään Ihamuotiloita ole koskaan asunut. Totuus löytyi vasta tätä juttua kirjoitettaessa Eva Ihamuotilan *Kerrontaa*-kirjasta, jonka jokaisen toivoisin lukevan. Näin Eva kirjoittaa: ”Joskus kysytään, onko Ihamuotilan suku kotoisin Paattisilta, sillä siellä on senniminen talo. Tämä väärinkäsitys johtuu siitä, että Maarian talolla (Ihamuotiloiden todellinen kotitalo) oli Paattisilla ulkotilat, joilla laidunnettiin karjaa ja joilta haettiin polttopuita. Tällainen ulkotila oli myös Ihamuotilan talolla. Ulkotilaa alettiin sittemmin kutsua Ihamuotilaksi, vaikka sinne

rakennetun talon asukkailla ei ole mitään tekemistä Ihamuotilan suvun kanssa. Nykyisin on Paattisilla Ihamuotilan tie. ”

Että hukkareissu. Joku muu voi yrittää kaivaa esille, missä Matilda Ihamuotila asui ja kasvatti minun isoisäni ja koko sisarusparven.

Surullisena totean, että nuorempi polvi suvustamme ei kovin aktiivisesti osallistu sukukokouksiin, vaikka suvun stipendit kyllä kelpaavat. Jotenkin sukuseuran toimintaa pitäisi voida aktivoida niin, että nuoria saataisiin mukaan. Elinvoimainen sukuseura on tärkeä sille, että sukusäätiö toimii hyvin ja jakaa stipendejä oikeudenmukaisesti. Olisiko stipendin saaneen ainakin ko. tutkinnon suoritettuaan tehtävä siitä juttu lehtemme ja tulla näyttäytymään sukukokoukseen ja kiittämään stipendeistä.

FRANS IHAMUOTILAN HAASTATTELU IHAMUOTILAN TALOSTA JA HÄNEN OMASTA LAPSUUDESTAAN

Teksti: Sini Fabre

Yhtenä iltana käydessäni sukuun liittyviä tavaroita läpi, löysin isotätini Evan ja äitini Leenan isoisoisästäni Fransista vuonna 1962 tekemän haastattelun. Siinä Frans, joka oli tuolloin 89-vuotias, kertoo muistoistaan Ihamuotilan talon vaiheista, kotiväestä ja lapsuudestaan siellä. Turkulaisena ja monta kertaa Maariassa käyneenä minua kiehtoi ajatus kuunnella haastattelu. Pätinkin litteroida tämän Evan tekemän arvokkaan työn ja koota pääpiirteet yhdeksi artikkeliksi. Haastattelun voi lukea kokonaisuudessaan lehden lopusta, liitteestä 1.

Ihamuotilan perhekuva. Keskellä istuu Matilda-äiti, oik. Mandi, Frans, Artturi, Kustaa, Janne ja Rikhard.

Kuva: Eva Ihamuotilan Kerrontaa-kirjasta

Ihamuotilan talo

Ihamuotilan Alitalo on Fransin synnyin- ja lapsuudenkoti. Frans kertoo nauhassa, että talossa oli yhteensä viisi huonetta: tupa, jonka takana peräkamari, porstua, jonka lähellä oli porstuan kamari. Pitkän rakennuksen toisessa päässä oli sali ja sen takana salikamari. Frans muistelee, että salia ei juuri lämmitetty, sillä siellä ei paljon oltu, ja että tuvassa oli hirsiseinät, kamarissa ja salin seinät oli tapetoitu. Ihamuotilan talon irtaimistoa ei ole enää juuri jäljellä lukuun ottamatta Ihamuotilan

kaappia ja Fransille ja Jannelle kylän sepän teettämiä klaffipiironkeja, joissa oli karhukämmenjalat ja salalokerot. Tuvassa oli pitkä pöytä ja pöydän takana penkki, joka ulottui kahdelle seinälle. Seinällä oli koukkuja, joissa roikkui jokaisen oma lusikka. Tuvassa oli myös nykyaikainen hella sekä leivinuuni, jossa leivottiin muun muassa ruisleipiä, jotka asetettiin sitten katon rajalle orsiin kuivumaan. Palvelusväki eli kaksi renkipoikaa ja kaksi palvelustyttöä nukkui tuvan yli- ja alisängyissä eli kerrossängyissä.

Kiertokoulua ja torilla käyntiä

Leenan kysyessä isoisältään koulunkäynnistä Frans toteaa, ettei kansakouluja ollut vielä siihen aikaan. Niiden sijaan oli kiertokoulut, jotka olivat kolme viikkoa vuoroin milloin missäkin talossa: Marttilassa, Prusilla ja Hahdassa, Paimalan kylässä. Läksyjä ei annettu muuta kuin vähän Katekismuksesta ja Raamatun historiasta. Kiertokoulussa oppi lukemaan ja kirjoittamaan, mutta laskeminen jäi vähemmälle. Eväiksi lapset saivat kotoaan maitopullon, voileipää ja kotitekoista juustoa, kun sitä oli saatavilla, ja eväät syötiin useimmiten ulkona. Frans ei käynyt kuin vähän aikaan kansakoulua, ilmeisesti Kärämäen kansakoulua. Tuolloin riitti, että kävi koulua vain yhden vuoden. Fransilla oli kova huoli äitinsä jaksamisesta ja siksi hän jätti kansakoulun käynnin myöhemmäksi. Hän saikin kansakoulun päättötodistuksen vasta 21-vuotiaana.

Kun Frans oli nuorempi, hän kävi äitinsä kanssa hevoskärryillä torilla. Matka taittui nopeasti, sillä Ihamuotilan talosta oli Turun torille kuutisen kilometriä. Maitotinkiin oli tapana viedä maitoa joka toinen päivä, tiistaina, torstaina ja lauantaina. Jäljelle jäänyt maito vietiin myytäväksi torille, jossa Frans ja Matilda asettuivat muiden maalaisten joukkoon riviin ja odottivat kunnes ostajat tulivat. Matilda antoi joskus pikkuapulaiselleen muutaman pennin, jolla Frans kävi ostamassa vehnäleipää eli pullaa, jonka hän sitten nautti pienen maitotilkan kera.

Joulunvietto Ihamuotilan talossa

Joulua odotettiin kovasti Ihamuotilan talossa. Tuvan permannelle tuotiin olkilyhde, joka levitettiin pöydän alle. Siitä alkoivat joulunvietto ja jouluillallinen. Jouluruoksi oli riisiryynipuuroa, lipeäkalaa ja väskynäsoppaa. Ruokailun jälkeen talon väki meni jouluaaton illaksi makaamaan olkien päälle. Silloin myös veisattiin virttä ja luettiin jouluevankeliumia. Laulaminen ei aina ottanut sujuakseen, varsinkin kun jokainen lauloi nuotin vierestä. Joululeikkien aika oli sitten vasta joulupäivänä. Joulukirkkoon mentiin sekä joulupäivänä että Tapanin päivänä hevosilla, joilla oli Mandi-sisaren kutoma rekiloimi. Rekiajelulla lapset saivat nauttia hevosmiesten kilpa-ajosta. Frans muistelee nauhalla, että väen päästyä kirkkoon, oli vuorossa istumapaikkojen metsästys. Vaikka

jokaisella talolla oli penkkinsä, ventovieraat saattoivat tunkea toisten talojen penkeille, mikäli oman talon penkillä ei ollut enää vapaita paikkoja. Ihamuotilan penkki joka oli yhdellä kirkon parhaimmista paikoista, saarnastuolin edessä piti jakaa myös Virusmäen talon väen kassa, minkä vuoksi penkillä oli jo muutenkin ahdasta ilman tungeksivia ventovieraita. Toinen toisiaan vasten painautumisella oli sentään yksi hyvä puoli: se piti kirkonväkeä lämpimänä, sillä kirkossa ei ollut kunnollisia lämmityslaitteita.

Arki Ihamuotilan talossa

Nuorina pojankoltiaisina, kun Frans veljineen oli liian nuori työntekoon eli puhdetöihin, poikien päivittäiseen työhön kuului pärevalon näyttäminen renkipojille, jotka tekivät astioita, puhdetöitä ja laittoivat rekiä kuntoon.

Varttuneempina Frans veljineen saattoi tehdä kolmentoista tunnin työpäiviä, mikä on nykypäivän nuorisolle vaikeata käsittää. Frans muistelee, kuinka helpottavaa oli kun pojat saivat käyttöönsä tehdasvalmisteiset työkalut, sillä raskailla kotitekoisilla välineillä oli hankalaa tehdä maanviljelystöitä. Ennen kuin heinäseipäitä alettiin valmistaa, heinä kuivatettiin maassa ja siinä aikansa kuivettua se laitettiin lapoille tai rukoille. Tupoissa ne olivat noin vuorokauden, jonka jälkeen ne levitettiin ja pöyhittiin. Lopuksi ne vielä koottiin ja vietiin latoon.

Riihenpuinti aloitettiin kolmelta, ja lopetettiin kahdeksalta, jolloin oli ruoka-aika. Yhdeksältä pojat jatkoivat työpäivänsä pellonleikkuun merkeissä, joka saattoi kestää kahteentoista asti. Kahdesta kolmeen oli taas ruoka-aika. Työ jatkui puinnin merkeissä viisi tuntia.

Sekä ääninauha että Evan tekemä työ ovat molemmat hyvin arvokkaita, sillä vastaavanlaisia muistoja ei juuri enää ole. Kuten Evakin totesi, ei kannata odottaa liian myöhään kysyäkseen vanhemmilta polvilta yksityiskohtia menneestä ajasta. He ovat ikään kuin käveleviä tietokirjoja, joista pitää ammentaa tietoa niin kauan kuin vain voi.

VIERAILEVANA TUTKIJANA CHICAGOSSA

Teksti: Ilkka Lindstedt

Olen vierailevana tutkijatohtorina (*Postdoctoral Fellow*) Chicagon yliopistossa ajalla 1.4.2014–31.1.2015. "The University of Chicago" on huippuyliopisto, joka on usein rankattu maailman kymmenen parhaan yliopiston joukkoon. Tänne on valikoitunut tutkijoiden ja opiskelijoiden parhaimmisto, ja yliopiston resurssit ovat sen mukaiset. Esimerkiksi yliopiston kirjasto on erittäin kattava.

Yliopiston päärakennuksen edessä on luonnontieteilijä Linnéen patsas

Olen itse varhaisen islamin tutkija (väittelin Helsingin yliopistossa arabialaisesta historiankirjoituksesta joulukuussa 2013). Chicagon yliopiston Oriental Institutessa on useita islamin historian tutkijoita, heidän joukossaan Yhdysvaltain ehkä suurin nimi, professori Fred Donner. Hänen vuokseensa tulinkin Chicagoon, joskin vähäinen vaikutus päätökseeni ei ollut sillä, että olin ollut Chicagossa aikaisemmin ja todennut kaupungin mukavaksi. Ennen päätöksen tekoa olin kuitenkin yhteydessä muihin yhdysvaltalaisiin yliopistoihin, kuten Los Angelesin yliopistoon (tunnetaan paremmin lyhenteellä UCLA). Minulla oli tuloani varten suomalainen tutkija-apuraha, joten moni yliopisto oli valmis ottamaan minut vastaan. Valintani osui kuitenkin Chicagon yliopistoon.

Allekirjoittanut Oriental Institutten edessä. Instituutissa on vaikuttava museo, arkisto, tutkijatiloja ja luentosaleja.

Chicago on arkkitehtonisesti vaikuttava kaupunki. Keskustan pilvenpiirtäjät tuntuvat nousevan taivaaseen asti. Monessa pilvenpiirtäjässä on kahvila tai ravintola yläkerroksissa, joten maisemista pääsee nauttimaan myös ylhäältä käsin.

Yliopisto itse sijaitsee Chicagon eteläosissa Hyde Parkin kaupunginosassa, jonka välittömässä läheisyydessä myös asuin. Kaupunginosa ja yliopiston kampusalue on viihtyisä monine puistoineen ja viheralueineen, mutta Hyde Parkia ympäröi köyhä slummimainen alue, jossa ei oikeastaan ole mitään palveluita. Tämä on tietysti suomalaisen hyvinvointiin ja taloudelliseen tasa-arvoon tottuneelle vaikea käsittää. Rikkaan Hyde Parkin ja ympäröivän köyhän alueen vastakkainasettelu oli jokseenkin silmiinpistävä. Yliopisto kyllä koettaa osallistua ympäröivän alueen elinolojen parantamiseen, mutta tilanne on kuitenkin jossain määrin karu. Hyde Parkin alueella tapahtui myös verrattain paljon ryöstöjä (yliopisto-opiskelijoilla kun on usein mukana kannettavia tietokoneita ja kalliita kännyköitä), vaikka sinänsä alue oli turvallinen. Näitä ryöstöjä torjuakseen yliopistolla oli oma poliisinsa ja vartijoita, jotka partioivat kampusalueella ja sen ympäristössä.

Näkymä John Hancock -pilvenpiirtäjästä, n. 300 metrin korkeudesta.

Chicago on valtava kaupunki, jossa asuu n. kolme miljoona ihmistä. (Metropolialueella vielä huomattavasti enemmän.) Chicago on jakautunut jossain määrin vahvasti rikkaaseen pohjoiseen ja köyhään etelään. Välimatkat ovat pitkiä. Onneksi kaupungissa on verrattain hyvä julkinen liikenne (metro ja bussi), joskin paljon tulee ajettua myös takseilla, jotka ovat suomalaisen hintatasoon verrattuna halpoja. Muutenkin Yhdysvalloissa on Suomea halvempaa, johtuen osin vahvasta eurosta ja Yhdysvaltojen halvemmasta työvoimasta.

Chicagon keskusta etelästä päin kuvattuna. Chicago sijaitsee Michigan-järven rannalla, joka järvi on valtava vesimassa. Chicagon juomavesi tulee myös sieltä.

Miksi halusin juuri Yhdysvaltoihin vierailevaksi tutkijaksi? Syitä on muutamakin. Ensiksikin halusin parantaa englannin kielen taitoani. Toiseksi täällä on loistavia yliopistoja, joita ei ainakaan Suomesta löydy. Islamin tutkijoiden yhteisökin on suuri, minkä huomasi niissä muutamassa konferenssissa, joihin täällä osallistuin. Euroopassakin on toki paljon islamin historian tutkijoita, mutta nämä usein jakautuvat eri yhteisöihin ja järjestöihin kielten perusteella – täällä Amerikassa puolestaan kaikki puhuvat englantia.

Allekirjoittanut yliopiston läheisessä baarissa, johon opiskelijat ja nuoret tutkijat usein kokoontuivat viettämään iltaa. Amerikkalaiseen tapaan sielläkin liehui Yhdysvaltain lippu.

Chicagossa ollessani olen tehnyt omaa tutkimustani, joka jatkaa väitöskirjani aiheita. Kirjoitteilla on tieteellinen kirja, jonka koetan saada valmiiksi vuoden 2015 aikana. Tämän lisäksi olen kirjoittanut lukuisia artikkeleita. Chicagon yliopiston mahtavasta kirjastosta olen löytänyt useita teoksia, joihin minulla ei ole ollut pääsyä aikaisemmin. Olen tavannut useita tutkijoita (nuorempia ja vanhempia), ja viettänyt aikaa esimerkiksi yllä mainitun Fred Donnerin kanssa islamin historiasta keskustellen.

Olen lisäksi osallistunut Chicagon yliopistossa järjestettäviin tutkijaseminaareihin ja -tapaamisiin, jotka ovat usein olleet hyvin antoisia. Tämän lisäksi olen pyrkinyt tutustumaan amerikkalaisiin tutkijoihin myös Chicagon ulkopuolella käymällä konferensseissa. Kaikkinensa vierailu on ollut hyvin antoisa, joskin tammikuun lopulla 2015 minulla on edessä Helsinkiin paluu. Helsingin yliopistossa jatkan sitten tutkimusta ja opettamista tutkijatohtorin nimikkeellä.

P.S. Kesällä saimme kuulla suru-uutisia, että sukuseuran sihteeri Matti Äärilä oli kuollut. Jäämme kaikki kaipaamaan energistä ja iloista Mattia, jonka ansiota pitkälti on ollut se, että sukuseura on toiminut näin aktiivisena.

KESÄ MONTREALISSA

Teksti: Sini Fabre

Lähteet ja kuvat: Matti Lahti ja Wikipedia

Montrealista tulee suomalaiselle mieleen lähinnä jääkiekko, Saku Koivu ja vaahterasiirappi. Kaksi vuotta sitten kesällä, kun poikaystäväni piti hankkia itselleen jostain päin maailmaa paikka sopivasta tutkimusryhmästä, päätin lähteä muutamaksi viikoksi hänen kanssaan Montrealiin ottamaan selvää, minkälainen asuinpaikka se on. Poikaystäväni löysi lyhyen loman aikana itselleen sopivan tutkimusryhmän, jossa hänen oli määrä aloittaa parin vuoden sisällä. Niinpä hän pakkasi tavaransa ja lähti tammikuussa 2014 Kanadaan, jossa hän on asunut siitä lähtien. Hänen oli pakko kokea aito montrealilainen arki ja hurjat vuodenaikojen vaihtelut hyisistä talvipakkasista tukalan kuumiin kesähelteisiin.

Allekirjoittanut ja hänen poikaystävänsä kuuluisalla Mont-Royalin vuorella.

Montreal on yksi maailman suurimmista ranskankielisistä kaupungeista. Kaupunki sijaitsee saarella, ranskankielisen Quebecin provinssissa. Kaupunki on kaksikielinen, kaksi kolmasosaa sen asukkaista puhuu äidinkielenään ranskaa ja loput englantia tai jotain muuta kieltä. Kaupungin nimi juontuu 1500-luvulle, jolloin ranskalainen tutkimusmatkailija Jean Cartier saavuttua saarelle ja nähtyä kaupungin valtavan vuoren nimesi kaupungin kuninkaalliseksi vuoreksi (ranskaksi *Mont Real*). Vuorella voi tehdä kävely- ja pyörälenkkejä, ja vuorelta on hienot näkymät kaupungin ylle. Vuorensa lisäksi Montreal on kuuluisa 32 kilometrin pitkstä maanalaisesta käytävästään, jonka varrella on kauppoja ja ravintoloita kylmien, tarkemmin sanottuna miinus 40 asteen, pakkupakkasten varalle. Vanha kaupunki on vertaansa vailla oleva pittoreski kokonaisuus vanhoine taloineen, jotka huokuvat vanhaa ja kaunista eurooppalaista arkkitehtuuria. Osa taloista on 1600–1800-luvulta ja ne ovat oikein hyvin säilyneet. Montrealia ei suotta pidetä Kanadan kulttuuripääkaupunkina.

Montrealin tunnusmerkkinä pidetty vuonna 1967 maailmannäyttelyä varten rakennettu Biosphère-kupoli, joka toimii nykyään ympäristömuseona. Taustalla siintää Mont-Royal.

Vanhakaupungin kujat kauniine vanhoine rakennuksineen

Vietin kesän Montrealissa koulutuksen merkeissä. Pääsin tutustumaan toden teolla montrealilaiseen arkeen ja niihin kuuluisiin kesähelteisiin, jolloin lämpötila kohosi parhaimmillaan neljäänkymmeneen asteeseen. Onneksi päivän kuumimpaan aikaan olin ilmastoidussa luokassa, jossa oli viisitoista astetta lämmintä. Tutustuin myös paikallisiin ihmisiin, jotka olivat todella yhtä vieraanvaraisia ja iloisia kuin mitä olin kuullut ennen kaupunkiin tuloa. Montrealilaiset ovat yhdysvaltalaisiin naapureihinsa verrattuna hieman rauhallisempia mutta pohjoiseurooppalaisiin verrattuna hieman äänekkäämpiä. Paikalliset ovat erityisen innoissaan suomalaisista ja Suomesta, sillä Montrealissa asuva Saku Koivu on jättänyt jääkiekkourallaan ja huomaavaisuudellaan heihin lähtemättömän jäljen. Kanadalaisuus ja kanadalaiset ovat vastavuoroisesti vieneet minut mennessään, ja ensi kesänä on taas tarkoitus palata Montrealiin – tosin tällä kertaa jättämättä väliin sukukokousta. Sukukokousta odotellessa saatte, hyvät lukijat, pienen pähkinän purtavaksi. Kuva-arvoitus: mitä seuraavalla sivulla olevassa kuvassa on ja mihin esinettä käytettiin 1900-luvun puolivälissä? Vastaus on seuraavassa lehdessä.

SUKUSEURAN HALLITUS 2014

Puheenjohtaja Jukka Kahila

Suuntakuja 3, 15870 HOLLOLA
Puh: 03-7804059, työ 03-5538441,
Gsm 040 8411739
Email: jukka.kahila@huurre.com

Kokoussihteeri Janne Rajala

Puistokuja 3 A 14, 05400 JOKELA
Gsm 044 278 7070
Email: janne.rajala@saunalahti.fi

Varapuheenjohtaja Kyllikki Raatikainen

Pakaistentie 37, 21290 RUSKO
Puh: 02-4322465, Gsm 050 375 9732

Rahastonhoitaja Antti Pakula

Pahkalaukkaantie 731, 21360 LIETO AS.
Gsm 040 7578665
Email: antti.pakula@kolumbus.fi

Sirkka Vainio

Paavaistentie 7, 21290 RUSKO
Puh: 02-4322130, Gsm 0400 798 677

Ulla Vesander

Kumpulanportti 3 C 11, 00520 HELSINKI
Gsm 050 323 5433
Email: uvesander@netti.fi

Sini Fabre

Pehtorinkuja 6, 21280 RAISIO
Gsm 041 5480373
Email: sini.fabre@turku.fi

Webmaster Matti Saarinen

Pokkolantie 21, 21420 LIETO
Puh. 0400829417
Email: matti.saarinen@elisanet.fi

Syyrin Sanomien toimittaja

Sini Fabre
Pehtorinkuja 6, 21280 RAISIO
Puh: 041-5480373
Email: sini.fabre@turku.fi

MATILDA IHAMUOTILAN SÄÄTIÖN MYÖNTÄMÄT APURAHAT

Matilda Ihamuotilan jälkeläiset (13 hakijaa)

Nimi syntymäaika	Oppilaitos ja opinnot	Myönnetty summa
Heikki Kahila 140490	Aalto-yliopiston teknillinen korkeakoulu, teknillisen fysiikan ja matematiikan tutkinto-ohjelma, 5. vuosi	2 000,-
Fanny Syrjänen 190590	Aalto yliopiston teknillinen korkeakoulu, biotuotetekniikka, 5. vuosi, vaihto Kööpenhamina	2 500,-
Anna Syrjänen 200892	Åbo Akademi, kemian tekniikka, 4. vuosi	2500,-
Liisa Syrjänen 271092	Tampereen amk, Insinööri, 1. vuosi	1 700,-
Emma Syrjänen 030295	Töölön Yhteiskoulun lukio, 4. vuosi	300,-
Asta Koskinen 040195	Tampereen yliopisto, kasvatustieteet, luokanopettaja 1. vuosi	2 000,-
Alli Koskinen 210197	Tampereen yhteiskoulun lukio, 2. vuosi	300,-
Elias Koskinen 070897	Tampereen lyseon lukio, 2. vuosi	300,-
Valma Koskinen 261298	Kalevan lukio, 1. vuosi	300,-
Topi Koskinen 060172	Tyttären EF-kielikurssi (Valma Koskinen)	300,-
Maria Ihamuotila 070395	Svenska Handelshögskolan, kauppatieteet, 1. vuosi	2 000,-
Mia Ihamuotila 120697	Ampa IES FCO. Figueras Pacheco/lukio	600,-

Kari Kahila 190593	Haaga-Helia, Finanssi- ja talousasiantuntija 1. vuosi	1 700,-
	Yhteensä	16 500,-

Matilda Ihamuotilan sisarusten jälkeläiset (7 hakijaa)

Nimi syntymäaika	Oppilaitos ja opinnot	Myönnetty summa
Pauliina Järvinen 230282	Helsingin yliopisto, ekologia ja evoluutiobiologia Gradu-vaihe	1 800,-
Vilma Muurinen 020191	Turun ammattikorkeakoulu, mainonnan suunnittelu 2. vuosi	1 300,-
Netta Saari 290895	Oulun yliopisto, hammaslääketiede, 1. vuosi	1 500,-
Tessa Saari 290698	Sallan lukio, 1. vuosi	300,-
Niklas Saari 160992	Oulun yliopisto, sähkötekniikan ko, 3. vuosi	1 500,-
Alma Lehmuskallio 110579	Taideyliopiston teatterikorkeakoulu, ohjauksen ko 6. vuosi	1 500,-
Tapani Laakso 210790	Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteiden maisteri 3. vuosi	1 500,-
	Yhteensä	9 400,-

RAHASTO I, sairaus- ja vanhuusavustukset

Ei hakijoita

LIITE 1

Eva: Isä, me panimme nyt kynttilät palaamaan näihin vanhoihin Ihamuotilan talosta peräisin oleviin kynttiläjalkoihin, että me saisimme oikein tunnelmaa. Sä varmaan arvaat, mitä me aioimme tehdä Leenan kanssa. Me aiomme kysyä sinulta sinun lapsuusmuistojasi, muistoja Ihamuotilan talosta ja kotiväestäsi. Haluatko sinä kertoa?

F: No... Jos mä nyt muistan mitään paljon. Jos mä nyt puhun lapsuudestani, Olen syntynyt siellä Maariassa, Ihamuotilan Alitalossa vuonna 1873 15. päivä toukokuuta.

E: Sinä olet tällä hetkellä 89 ja puolen vuoden vanha.

F: Niinhän se on. Kauan sitä on saanut elää.

E: Siksi meistä tuntuisi niin suuriarvoiselta, että me saisimme vähän näitä menneistä muistoja pitkän ajan takaa.

F: Niin siellä kotitalossa oli pitkän puoleinen rakennus, jossa oli viisi huonetta... Tupa... Tuvan takana oli peräkamari, ja porstuan (1) lähellä oli pieni kamari, jota sanottiin porstuan kamariksi. Toissa päässä rakennuksessa... rakennuksen toisessa päässä oli sali ja sen takana kamari, salikamari. (2)

E: Tupa oli varmasti melko laaja.

F: Tupa oli melko laaja sen tähden, että siellä oli suurin piirtein... suurin piirtein koko perhe asui siellä. Kaksi renkipoikaa ja kaksi palvelustyttöä. Ja siellä laitettiin ruoat ja leivottiin... ja myöskin nukuttiin. Ei kaikki vaan osittain...

E: Palvelusväki nukkui siellä.

F: Palvelusväki nukkui siellä.

E: Siellä oli varmistikin yli- ja alisänky...

F: Siellä oli ylisänky ja alisänky, joissa nukuttiin. ja sitten siinä tuvassa oli pitkä pöytä ja pöydän takana oli penkki ja penkki oli pitkin seinää, kahdella seinällä. Ja sitten se pöydän etupuolella oli sellainen pitkä tuoli, jossa istuttiin myöskin. Ja siinä istuttiin pöydän ympärillä koko talon väki ja...

E: Teitä olikin paljon pöydän ympärillä, kun poikia oli niin monta. Kuinka monta poikaa oli yhtä aikaa kotona?

F: Pojat oli vielä niin nuoria...

E: Ja sitten oli vielä yksi tytär, Mandi.

F: Yksi tytär oli.

E: Oliko hänen kangaspuunsa tuvassa, tai missä hän...?

F: Ne oli myöskin tuvassa. ja tuvassa oli palvelustyttöjen rukit. Ja siinä samassa tuvassa renkipojat tekivät puhdetöitä, astioita ja laittelivat rekiä, mutta me lapset oltiin vielä niin nuoria. Emme kenneet tekemään mitään puhdetöitä. Näytettiin valoa. Pärevaloa käytettiin siihen aikaan. Ja me oltiin näyttämässä sitä valoa, sitä pärevaloa.

E: Takassa myöskin paloi valkea.

F: Kyllä. Siellä oli tämmöine nykyaikainen hella, jossa oli sellaiset reiät, mitä tavallisessa hellassa on.

E: Oliko leivinuuni?

F: Leivinuuni oli myöskin samassa tuvassa.

E: Leivottiinko usein?

F: Ei usein leivottu. Silloin kun leivottiin, leivottiin enemmän ruisleipää, semmoista reikäleipää ja limppuja. Mutta reikäleivät laitettiin sitten katon alalle, lähelle huoneen kattoa...

E: orsiniin?

F: Vartaisiin...

E: Vartaisiin eikä orsiniin.

F: Vartaisiin kuivaamaan. Ja sitten kun olivat kuivuneet, niin sitten ne vietiin tavallisesti tonne vilja-aittaaan, etteivät ne päässeet liikaa kuivumaan. Siellä oli sitten joku yleinen laari, johonka niitä pantiin ja sieltä niitä haettiin.

E: Leivottiinko koskaan vehnäleipää, pikkuleipiä tai kakkuja?

F: No enempi harvoin, kun oli joku juhla. Silloin leivottiin vehnäleipää ja pikkuleipiäkin. Mandi niitä pikkuleipiä enempi leipoi. Ja muutakin hän leipoi. Mutta palvelustytöt ja äiti, he leipoivat niitä reikäleipiä ja limppuja.

E: Teidän varmasti teki mieli pikkuleipiä ja pullaa, silloin kun sitä leivottiin.

F: Kyllä sitä teki mieli. Mutta ei sitä niin paljon saanut. Ja taikinaakin me söimme, ruistaikinaa, kun ruisleipää tehtiin. Ne oli kyllä niin maukasta.

E: Se olikin niin hyvää, ei sitä enää saakaan.

F: Ei.

E: Entä sitten kun söitte reikäleipää, saiko sitten voita laittaa päälle?

F: No, kun tavallisesti kun... kun tavallinen ateria kun oli niin, siinä oli perunaa ja kastiketta. Ja sitten piimää tai maitoa ja...

E: Ja kalaa ehkä?

F: Kalaa oli kans silloin kun oli kalasaalisaika. Silakkaa oli aina tarjolla. Eikä siellä maalaistalossa siihen aikaan paljon voita ollut. Sitä annettiin niin vähän, eikä sitä kaikissa taloissa annettu ollenkaan paitsi silloin kun juhlat oli ja semmoista.

E: Ja sitten sinä olet kertonut, että sokeripalakin oli kanssa suurta herkkua ja harvinaista herkkua.

F: Niin, sokeripaloja, ei niitäkään saanut. Aina kyllä sentään, mutta ne oli niin pieniä kun kahvia juotiin. Niin aina sokeria oli.

E: Saiko lapsetkin kahvia?

F: Kyllä he saivat, mutta sellaisia puolikuppisia vain eikä kahta kuppia ollenkaan. Ja sokulia, jos haluttiin sokulia joskus niin välillä aina pyydettiin äidiltä, saanko mä ottaa sokuripalan.

E: Se on sen ajan makeinen. Eikä tietenkään hedelmiä saatu koskaan.

F: No hedelmiä saatiin silloin kun omasta puutarhassa oli. Oli meillä omenapuita. Yksi oli semmoinen, jossa oli tavallisen hyviä omenia. Yksi oli semmoinen, jossa oli paljon omenia, jota sanottiin pahapuuksi...

Mutta sitten yksi oli semmoinen, saksan puuksi sitä sanottiin. Ne oli hyviä omenia, mutta se oli pieni. Ja lopulta se kuoli koko puu. Ja siihen tuli yksi verso, mutta sekin verso sitten kuoli. Se loppu siihen.

E: Mutta kirsikkapuita teillä myös oli.

F: Kirsikkapuita meillä kans oli. Toisinaan niistä tuli kirsikkamarjoja sentään verraten runsaasti. Ja karviaismarjoja oli ja joku viinimarjapensas myöskin.

E: Mansikoita ei varmaankaan siihen aikaan vielä ollut...

F: Ei mansikoita siihen aikaan ollut. Tavallisesti haettiin luonnon mansikoita metsistä ja niityiltä.

E: No muistatko, jos vielä palataan tähän kahvinjuontiin, minkälaisia kahvikuppeja käytettiin?

Onko niistä jäänyt mitään mielikuvaa?

F: No en minä niistä mitään juuri muista. Posliinikuppeja vaan.

E: Oliko niissä ruusuja tai kultareunoja?

F: Eei, en minä muista oliko niissä mitään semmoisia.

E: Ehkä oli parhaat kupit salin kaapissa.

F: No se voi olla.

E: Entä sitten tavallinen ruoka-astiasto?

F: No en minä niistä juuri muista. Posliinikuppia vaan.

E: Oliko niissä ruusuja vai kultareunoja?

F: Ei niissä, en minä muista, oliko niissä mitään semmoisia.

E: ehkä oli parhaat kupit salin kaapissa.

F: No se voi olla.

E: No, entä sitten tavallinen ruoka-astiasto?

F: No tavallinen ruoka-astiasto oli sillä tavalla, että oli... lautaset, neljäskulmaiset puulautaset...

E: Ai ne oli neliskulmisia?!

F: Kyllä, olivat.

E: Jaaha.

F: Ja,... ei niitä sitten joka ruoan jälkeen sitten pesty mutta puhdistettiin muuten. Ja lusikat olivat myös puisia, joita sitten ei myöskään pesty vaan pistettiin seinälle. Kun oltiin syöty, niin laitettiin lusikat seinälle. Seinällä oli jokaiselle lusikalle reikä, ne pantiin siihen. Ja joskus harvemmin sitten pestiin ne kaikki.

E: Se oli kovin yleinen tapa siihen aikaan.

F: Kyllä oli.

E: Jokainen tunsu varmaan lusikkansa.

F: Kyllä. Siinä kohdalla missä istui, niin siinä se lusikkakin oli.

E: No oliko ne lusikanvarret jollain erikoisella tavalla koristeltu tai vesitelty?

F: No ei, yleensä ne tehtiin itse ne lusikat männyn... männystä. Ja niistä tuli niin liukkaat ja hyvät, eikä niitä olisi mistään saanutkaan niin liukkaita ja hyviä. Mutta ei sitä kaikki kyennyt tekemään. Se joka kykeni, niin teki sitten toisillekin.

E: Lihat, perunat, kastikkeet ja puurot laitettiin sitten kivivateihin.

F: Niin ja pannuille, semmoisille paistinpannuille pantiin pöydälle.

E: Rautapadoissa. Leena, haluatko sinä kysellä jotain?

F: Jos pappa voisit kertoa työnteosta vähän. Esimerkiksi riihen teosta.

F: No, työtä tehtiin sitten puhumatta siitä josta jos mainitsin, siitä puhdetöitä, tehtiin kaikkia maanviljelystöitä tehtiin hyvin alkuperäsillä työkauluilla. Semmoinen kotitekoinen aura oli ja sitten semmoisia nuijia ja kuokkia, jotka oli kylän seppä tehnyt pajassaan. Ja ne rautatalikot olivat raskaita ja kömpelöitä. Oli suuri huojennus, kun tuli rautakauppoihin semmoisia tehtaan valmistamia neljä- ja viispiikkisiä talikoita, jotka olivat puolta kevyempiä ja taajempia, että niiden kanssa oli mukava luoda lantaa ja niille pantiin heiniäkin seipäille ja oli sitten myös sellaisia kaksi- ja kolmepiikkisiä heinäseipäit...hankoja, joilla laitettiin myös heiniä seipäille. Ja eikä seipäitäkään ollut aikaisempaan, ja kun heinää tehtiin, niin tehtiin sillä tavalla, että ne kuivattiin maassa ja sitten kun ne olivat siinä maassa vähän kuivanneet, niin sitten ne pantiin lapoille taikka rukoille...molempia sanoja käytettiin. Siinä sitten tupoissa noin yhden vuorokauden. Ne kuivui siinäkin, vaikka ne oli kasassa ja sitten ne levitettiin ja pöyhittiin ja sitten ne koottiin ja vietiin latoon.

E: Hyvä, kiitos vaan. Mutta Leenaa varmaan kiinnostaisi kuulla siitä riihenpuinnista, koska olemme muistelleet, että se alkoi niin aikaisin aamulla.

F: Niin riihelle menttiin noin kolmen jälkeen aamulla ja puitiin sitten klupuilla. Kluput olivat sellaiset, että ne pyöri ympäri ja minun kotonani oli kolme paria niitä riihenpuuta, jotka puivat niitä.

E: Siis riihenpuujia.

F: Kaiken kaikkiaan kuusi ihmistä riihenpuinnissa?

F: Joo.

E: Se oli aikamoinen urakka.

F: Kun sinne kolmen ajossa menttiin, niin siihen puitiin kahdeksaan valmiiksi ja sitten jyvät vietiin aittaan ja ahdettiin täyteen taas riihi seuraavaa puintia varten. Se kaikki tais tapahtua kolmesta kahdeksaan.

E: Jaaha.

F: Ja sitten menttiin ruualle kahdeksalta ja yhdeksältä menttiin taas muihin töihin. Menttiin pellon leikkuun, sillä puinnin aika oli aina syksyllä niin kuin luonnollista on. Sitten menttiin pellonleikkuun, kun oltiin puitu ja oltiin yhdeksästä kahteen asti töissä. Kahdesta kolmeen oli ruokatunti ja taas kolmesta kahdeksaan se oli viiden tunnin... siis kahden puolin päivällistä, kun päivällinen oli kahden ja kolmen välillä, niin ensin kun puinti tehtiin, niin se oli kolme tuntia ja sitten viisi tuntia tehtiin töitä ja yksi tunti oli ruoka-aika ja taas kolmesta kahdeksaan tuli taas viisi tuntia eli yhteensä siis kolmetoista tuntia tehtiin työtä.

E: Ja sen jälkeen uni varmaan jo maistuikin.

F: Kyllä.

E: Sinun äitisi oli kovasti ahkera ja työtä tekevä, koska hän joutui niin varhain leskeksi niin suuren lapsilauman kanssa.

F: Hän oli hyvin työteliäs ja ahkera ja niin se oli jokaisessa perheessä, talon perheessä. Sillä tavalla, eivät siinä emännät helpolla päässeet.

E: Leena haluaa taas kysyä jotain. Mitä haluat kysyä?

L: Haluaisin tietoa torilla käymisestä ja maitotingistä.

E: Niin, olemme kuulleet, että sinä kävit myös joskus torilla, Turun torilla.

L: No juu, torilla käytiin vielä kun minä olin nuori poika. Niin minä menin äitini kanssa hevosilla, kun hevosilla ajettiin, kun menttiin torille.

E: Kysyn tässä välissä, kuinka pitkä matka oli Ihamuotilan talosta Turun torille?

F: Se matka oli kuus kilometriä.

E: Tulitko Maarian kirkon ohi?

F: Menttiin Maarian kirkon ohi kolme kilometriä ja siitä eteenpäin Turkuun taas kolme. Kuusi kilometriä. Ja menttiin... Siellä oli maitotinkä, joihinki vietiin maitoa tavallisesti joka toinen päivä. Siis tiistaina, torstaina ja lauantaina. Ja ne tinkit olivat pieniä, yhdestä litrasta noin kolmeen litraan, ehkä joskus joku neljä litraa. Kaikki maito ei aina mennyt niihin tinkeihin, ja sitten menttiin torille hevosen kanssa. Asetuttiin sinne riveihin kaikki maalaiset ja ostajat sitten kävi ostamassa. Maito maksoi silloin 15 penniä litra ja myytiin se ylimaito siellä, ettei sitä tarvinnut kotiin viedä.

E: Ja sitten joskus sä sait jonkun pennin ylimääräistä ja sitten...

F: Niin, ja se oli sillä tavalla että kun lähdettiin vähän aikaisin, niin tuli sitten vähän nälkä ja minä sain äidiltä sitten viisi tai kymmenen penniä ja minä sain ostaa vehnäleipää sieltä torilta. Ja kun maitotingeistä jäi hiukan maitoa, niin minä menin johonkin pihalle sitten ja söin siellä sitten sitä maito..

E: Joit maitoa...

F: Vehnäpullan kanssa.

E: Sekoititko sen vehnäpullan sen maidon joukkoon?

F: Ei, ei sitä sinne sekoitettu, haukattiin vaan. Ei siellä ollut mitään lusikoita mukana.

E: Jaaha.

F: Haukattiin pullaa ja ryypättiin maitoa jostain litrasta taikka mistä vain.

E: Ja maistui ihanalta.

F: Hyvää oli. ja sitten lähdettiin taas kotiin.

E: Eikä tarvinnut pelätä autoja.

F: Ei tarvinnut pelätä autoja. Mutta kuraa oli aika paljon.

E: Taas Leena haluaa kysyä jotain.

L: Olen kuullut, että olet käynyt kiertokoulua. Jos kertoisit siitä vähän?

F: Juu, siihen aikaan ei ollut kansakouluja. Kyllä tuli myöhemmin, mutta ei siihen aikaan ollut Maariassa. Kävin kiertokoulua. Ja kiertokoulut oli vuoron mukaan muutamissa taloissa, Marttilassa, Prusilla ja Hahdassa, Paimalan kylässä (3). Se vuorotti näistä, se oli kolme viikkoa aina yhdessä paikassa. Mutta sitten tuli kansakoulut. Ja minäkin menin kansakouluun. Mutta en minä kauan käynyt sitä kansakoulua. Olisin kyllä saanut käydä mutta...

L: Jos vielä kertoisit siitä, mitä siellä opittiin siellä kiertokoulussa.

E: Se olisi kiinnostava kuulla, saiko siellä läksyä.

F: Läksyä siellä annettiin katekismuksesta ja Raamatun historiasta, mutta ne läksyt olivat niin peräti pieniä. Ensimmäisinä nuoremmille kolme neljä riviä piti osata ulkoa. Ja Katekismusta luettiin.

E: Oppiko siellä lukemaan, kirjoittamaan ja laskemaan?

F: Kyllä siellä oppi sentään lukemaan ja kirjoittamaankin vähän. Mutta laskeminen oli hyvin pientä.

E: Kuljitteko te joukolla?

F: Joo. Oli pitkiä matkoja. Ihamuotilasta oli sinne Paimalaan ja Hahdan kouluun oli ehkä vain 3 kilometriä matkaa ja helppoa tietä...

E: Tapahtuiko jotain jännittävää koskaan? Pelkäsittekö susia tai rosvoja?

F: Emme mitään pelätty, ei meillä mitään jännittävämpää ollut.

E: No annettiinko eväitä mukaan?

F: Eväitä saatiin mukaan. Maitopullo ja voileipää ja juustoa, jos sattuu olemaan.

E: Oliko kotitekoista juustoa?

F: Kotitekoista. Ja sitten kun tuli väliaika, niin mentiin sinne Hahdan metsään, sinne mäkkeen ja siellä syötiin ja... Se oli niin mukavaa kun sai siellä ulkona syödä.

E: Se oli varmastikin niin... Oliko mukana Aapinen?

F: No ei aapista nyt sinne metsään viety.

E: Ei kun tarkoitan (hihitystä) yleensä koulumatkoilla. Tai oliko jotain oppikirjoja?

F: Kyllä kai.

E: Oliko siihen aikaan aapiskukolla tapana munia?

F: Enhän minä muista semmoista munimista..

E: Jaaha. Se on ehkä sitten myöhempi tapa. Leena, mitä sinä vielä kysyisit?

L: Haluaisin tietää joulunvietosta vähän.

F: No jouluvietto oli sitten semmoista että odotettiin kovasti sitä joulua, me lapset varoimme. Sinne tuotiin yks' lyhde olkia. Ja se oli suuri ilo meille, koska olkilyhteet tuotiin sinne tupaan ja se levitettiin sinne tuvan permannolle ja pöydän alle jouluaattona. Ja sitten kun se oli levitetty ja kun oli syöty jouluillallinen...

L: Mitä te söitte jouluillalliseksi?

F: Ei niin erikoisempaa.

E: Lanttulaatikkoa, riisiryynipuuroa?

L: Lipeäkalaa?

F: Riisiryynipuuroa syötiin...Lipeäkalaa oli tavallisesti aina.

E: Oliko luumuja ja rusinoita?

F: Fäskynäsoppaa (4) oli joskus.

E: Ei edes jouluna menty saliin?

F: Ei kun sitten kun oltiin syöty, niin me lapset ja aikuisetkin mentiin niiden olkien päälle makaamaan. Siellä maattiin pitkään sitten siellä jouluaattona. Siellä oli oikein mukavaa siellä olkien päällä.

E: Ei kai suinkaan siellä vaan maattua? Kai siellä myös leikittiin joululeikkejä?

F: Ei silloin vielä jouluaattona. Mutta myöhempanä kyllä leikittiin olkien päällä. Muistan, että olkien päällä oli semmoista voimistelun tapaista.

L: Miten sitten, luitteko myös Jouluevankeliumia ja lauloitte virsiä jouluaattona?

F: Juu, jouluvirsiä veisattiin, aika paljon tavallisesti veisattiin kaikki jouluvirret läpi. Ja se oli meistä lapsista vähän pitkä, kun se kesti niin kauan.

E: Kuka luki Jouluevankeliumia?

F: En minä muista sitä niin tarkkaa.

E: Oliko muuten tapana pitää kotihartauksia siihen aikaan Ihamuotilan talossa?

F: Kyllä pidettiin. Virsikirjasta luettiin aamu- ja iltarukouksia, niitä samoja rukouksia, mitä vieläkin virsikirjassa on. Laulu oli huonoa sen tähden, että meistä ei ollut kukaan hyvä laulaja. Jos laulettiin, niin äitikin lauloi omalla nuotillaan.

E: (Hihitystä). No se on varmaan vähän sukuvika oikein...

F: Sitten joulupäivänä mentiin kirkkoon, kuuden aikaan se muistaakseni alkoi kirkonmeno. ja sinne mentiin tavallisesti, joulukirkkoon mentiin hevosilla. Ja siinä oli kulkuset jotka soivat ja sitten tultiin taas takaisin. Tapanin päivänä mentiin myöskin hevosilla. Tapanin päivänä oli semmoinen että saatiin sitten... Hevosmiehet ajoi hiukan kilpaa toistensa kanssa.

E: Kuinkas Ihamuotilan hevoset pärjäs?

F: Kyllä ne tavallisesti pärjäs kans.

E: Oliko teillä sitten kans rekiloimi takana? Muistatko?

F: Loimi... Oli kai reen takana..

E: Oliko se äidin kutoma?

F: En kai minä muista, kuka sen... Oiskohan se ollut sisaren kutoma? En minä varmaan muista.

E: No Ihamuotilan penkki Maarian kirkossa oli oikein hyvässä paikassa, ihan saarnastuolia vastapäätä.

F: Juu, siihen aikaan oli tapana, että kullakin talolla oli penkkinsä, johonka myös sitten talon alustaväki, palvelijat ja torpparit, jos niitä oli, menivät. Eikä juuri saanut mennä toisen talon penkkiin. Ja siihen Ihamuotilan penkkiin kuulu tämä Virusmäki (talo, oikeastaan seuraava talo) tässä liki Turku. Ja siellä oli niin enempi tulijoita ja se saattoi olla niin ahdas. Ja kun sinne meni, niin piti oikein lykätä toisia kasaan, että pääsi istumaan. Mihinkäs sitä meni, kun ei ollut oikein lupaa mennä toisen penkkiin. Piti lykätä vaan.

E: Teitä oli sitten niin paljon...

F: Vaikka se hieman harmillista lykätä ja olla niin piukassa. Oli siinä hyväkin puoli olla piukassa, koska kirkossa ei ollut mitään lämmityslaitteita ja kun oltiin niin piukassa, niin se oli hiukan lämpeempää.

E: Ja etkö sä ole kertonut joskus, että joku oli erityisen taitava lykkäämään itsensä siihen Ihamuotilan penkkiin?

F: Juu, se oli sieltä Virusmäen alamaisia, joku torppari. Se lykkäs oikein olan takkaa niitä toisia kassaan, niin että tuli tilaa, että hän pääsi siihen. Mutta sitten oli sitten taas toisia taloja, toisten taloja, jotka muuten vain jotka..., joissa ei ollut niin paljon väkeä ja siellä oli vähän avaraa. Siinä missä Kärämäen Marttilan penkki oli, niin siinä oli avaraa. Marttilan isäntävainaa, hän brukkas aina olla kirkossa ja sitten hän oli hyvin harras. Siihen aikaan, kun sanottiin ”Polvistukaamme ja rukoilkaamme”, niin Marttilan isäntä aina polvistu. Mutta ei tavallisesti toiset polvistuneet. Sitten myöhempanä onkin jätetty kirkkorukouksesta pois se polvistuminen. Miksi piti mainita, että pitää polvistua, kun ihmiset eivät kuitenkaan polvistuneet. Nykyään ei ole tällaista, että ”Polvistukaamme ja rukoilkaamme”.

E: Oliko tämä Marttilan isäntä teille jotain sukua?

F: No Marttilan isäntä oli hieman sukua, ei se paljon ollut.

E: Nyt Leena haluaa taas kysyä jotain.

L: Haluaisin tietää, kun Raisiossa on vielä se salalokerolipasto, niin kertoisit siitä vähän.

F: Niin, meille vanhemmille lapsille tuli puuseppä tekemään huonekaluja. Kahdelle vanhemmalle, Jannelle ja minulle, tehtiin piironki, jossa oli klaffi sekä karhunkämmenen jalat. Ja siinä klaffissa oli sitten semmoinen salalaatikko, johonka ei kaikki ollenkaan päässyt ja tuskin sitä kukaan löysi, jollei ollut sanonut missä se on. Ja se samainen piironki on vieläkin olemassa siellä huvilassa, Raisiossa ja sitä yhä käytetään semmoisena säilytyspaikkana, että jos varkaitakin tulisi, niin kuin niitä tulikin sinne huvilaan silloin tällön, niin ei ne kumminkaan olisi päässeet sinne niihin salalaatikkoihin. Niin hyvin ne oli laitettu ja taitavasti.

E: On se suuri asia, että jokin esine on jäänyt Ihamuotilan talosta, koska siitä ei olisi muuten mitään jäljellä.

F: Niin, ja jäi vielä mainitsematta, että kun meille vanhemmille tehtiin sellaiset piirongit, niin Mandille tehtiin vaatekaappi, joka oli suunnilleen samanarvoinen.

E: Onko se vaatekaappi vielä olemassa?

F: Se vaatekaappi on olemassa. Mandi lahjotti sen tänne Turun Kristilliselle kansanopistolle. Ja se oli siellä opistolla hyvin monta vuotta, mutta nyt voi olla, että se on siirretty johonkin. Ehkä vinttiin, minä en tiedä sitä varmaan.

E: Sehän kannattaisi mennä hakemaan, kysyisi, että myiskö he sen ja ostais sen takaisin...

F: Ei sitä viitti ostaa, se oli niin ylettömän suuri, korkea ja liian raskas. Se oli niin vahvasta aineesta tehty, ettei sitä kannata mennä tiedustelemaan. Mutta sieltä saatiin kansanopistolta....

E: Niin sieltä kansanopistolta saatiin se toinen vanha kaappi. Se sitten löytyi.

F: niin se löytyi sieltä ja se on nyt meillä täällä. Se on oikein korjattuna ja on oikein mukava käytössämme.

E: Mutta Ihamuotilan aikana siellä oli sitten kirjoja.

F: Juu, sitä pidettiin niin kuin kirjakaappina.

E: Se oli salissa.

F: Niin se oli salissa. Sali oli muuten kylmä. Ei sitä lämmitetty. Eikä siellä paljon oltu.

E: No millä tavalla ne muut huoneet oli kalustettu? Oliko niissä kauniita kukkia, kalusteita ja akkunaverhoja (5)?

F: No, akkunaverhoja kamarissa tietysti. En tiedä, oliko sitä muita verhoja, niin sanotusti salusiinejä oli vaan. Ja tuvassa oli sen ajan mukaan hirssiseinät, kamarissa ja salissa oli sitten tapettia.

E: No haluatko sitten kertoa, miksi Ihamuotilan taloa ei sitten ole enää olemassa?

F: No se Ihamuotilan talo on kyllä olemassa, mutta ne rakennukset on hävitetty. Maat ovat kyllä olemassa, Ihamuotilan Alitalon maat. Että rakennuksia ei enää ole. Äiti kun osti Marttilan talon siitä Saramäen kylästä, niin sitten se Ihamuotilan Alitalo, joka oli meille syntymäkoti, se yhdistettiin siihen Marttilaan ja Marttilasta tuli sitten semmoinen asuntotalo paremmin, jossa asuttiin, mutta ei me sitten siinä kauan asuttu, kun se myytiin, kuten Ihamuotilan Alitalokin puutarhuri Gauffingille Turusta. Ja me lapset muutimme sieltä pois, yks sinne, toinen tänne, useimpiin pitäjiin.

E: Kaikista teistä pojista tuli sitten maanviljelijöitä loppujen lopuksi, oman talon omistajia.

F: Maanviljelijöitä meistä tuli, vaikka minä olin alun perin...

E: Niin sinulla oli varmaankin muita suunnitelmia, mutta kuitenkin sitten...

F: Minä olin alun perin maanviljelijä, siinä mielessä että...mutta toiset avittelivat yhtä ja toista ja olivat vähän maalla, mutta loppujen lopuksi tekivät maanviljelystä päätyökseen.

E: Leenalla on vielä jotain kysyttävää, onko Leena?

L: Ei mulla enää mitään ole.

E: Eikö? Me olemme oikein kiitollisia Papalle siitä, että Pappa on niin paljon jaksanut kertoa ja jos vielä jotain muistat, niin kysymme toisen kerran lisää. Eikö Leena?

L: Kyllä vain. Kiitos.

F: Kyllähän sitä nyt oli.

(1) Porstua tarkoittaa eteistä tai verantaa.

(2) Huomattavan uskottavasti Alitalon rakennuspohja vielä näkyy tai sitten Ylitalon. Ks. digitaaliarkisto – uudistusarkisto – Maaria: <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=18535881>

(3) Marttila on viereinen talo eli Saramäen Marttila, Hahta oli yksi Paimalan kylän taloista, niitä monta ja sitten Prusi on Röntämäen kylän talo. Henkilölähde: Kai Kaituri.

(4) Fäskynäsoppa on kiisseli, jonka joukossa on kuivattuja hedelmiä ja myös rusinoita. Henkilöähde: Marjaana Ylönen.

(5) ikkunaverhot

(6) Kyseessä on varmaankin Iso Saramäki -niminen talo. Henkilölähde: Kai Kaituri.

(7) Kyseessä on varmaankin Oskar Rudolf Gauffin, joka toimi Turun kaupunginpuutarhurina ja Kupittaaan puutarhakoulun johtajana 1878–1898. "Turun Tuomiokirkonpuisto uudistettiin 1885–1887 ja Vartiovuoren puisto rakennettiin 1880-luvulla Gauffinin suunnitelmien pohjalta." Lähde: Wikipedia.

Fredrica ja Matti Syyrin sukuseura

Dehtorinkuja 6, 21280 Raisio

<http://www.syyrinsukuseura.com>

Perustettu 16.9.1984

Matti Ihamuotilan ottama kuva Vanhalinnan museon näyttelystä.